

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina do
konca leta 1926
30 Din.

Številka poštno-
čekovnega urada
Ljubljana 12.592.

Ljudska Samouprava

Glasiló gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravníštvo:
Kočevje št. 18.

Telefon šte. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: K eventualnem vstopu SLS v vlado. — Britanski imperij v svetovni politiki. — Povratek g. Pašiča. — † Andrej Senekovič. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Inserati. —

K eventualnem vstopu SLS v vlado.

Kočevje, dne 21. oktobra 1926.

S kapitulacijo Stepana Radića in HSS pred Vidovdansko ustavo kot glavnega borca proti tej ustavi je bil faktično ustavni boj v naši državi za ali proti Vidovdanski ustavi odločen. Odločen je bil v korist obstoja te ustave.

Ako manjši zavezniki Stepana Radića zaeno — ali vsaj takoj po njegovi kapitulaciji niso položili orožja, je pripisovati to deloma iznenadenosti Radićevega koraka, ki je izrazit politik nepreračunljivosti, deloma pa okoliščini, da je bilo treba pred volilci predstoječo nujno in logično kapitulacijo taktično maskirati z drugimi povodi in razlogi. V to pa je treba časa.

Med te iznenadene in svoji usodi prepuščene Radićeve predkapitulačne zaveznike spadata predvsem naša SLS in Spahova JMO. Spaho je pred tedni kapituliral, s tem da se je spretno umaknil pod široke grudi Ljube Davidovića in njegove Demokratske Stranke, ki je s tem narasla na 56 poslancev ter nadkrilila radićevce. Postala je s tem druga najmočnejša grupa v parlamentu. Kapitulacija Spahovcev bo imela znatne politične posledice v notranjosti: s prehodom v Davidovićeve so se bosanski veleposestniki in mohamedanci odločili za srbsko tezo in proti hrvatski, kar odgovarja ne samo zdravemu razumu, ampak tudi njih poreklu. Bosna bo s tem tudi na zunanje v drugi generaciji popolnoma srbska pokrajina. Razen tega bo ta kapitulacija in prehod v Davidovićeve brez dvoma bistveno vplival na agrarnoreformne odnošaje, ne samo v Bosni, ampak v celi državi in sicer v konservativni smeri.

Ostaja le še drugi pomembnejši zaveznik Stepana Radića, slovenska SLS. Tudi njena kapitulacija je logična in nujna; je tudi v interesu slovenskega naroda, ki ne more vedno stati ob strani, dočim drugi rešujejo vladne posle brez njega. Ako ima dolžnosti, naj ima tudi pravice. Želja po avtonomiji je sprhnela med masami že davno; danes žele slovenske mase le dobre in zdrave uprave, znosljiva bremena in sodelovanje države tam, kjer je potrebno, da se povzdigne gospodarstvo. V Sloveniji, zlasti po nekaterih srezih, od katerih stoji kočevski na prvem mestu, je začel zavladovati pauperizem na celi črti, in to ne v zadnji vrsti po krivdi državne uprave, zlasti pretiranega nalaganja davkov, zavlačevanja izplačil za

popravila cest, od katerih glavno živi cela vrsta srezov, in drugih težkih napak. Da je tako daleč prišlo, so pa krive tudi naše politične stranke, ki se zagrizujejo v prazna gesla, ki vlečejo mase in kroglice, ne mislijo pa praktično in realno, predvsem pa gospodarsko. Nič manj kot logični razvoj dogodkov je nazadovanje slovenskega gospodarstva in s tem tudi finančnih in gospodarskih podjetij v deželi, prisililo SLS, da tudi formalno kapitulira. To kapitulacijo skriva pod spretno si usvojeno splošno željo: gospodarstvo je prvo, vse drugo zaenkrat v ozadje.

Je torej le še postransko vprašanje časa, kdaj in kako tudi formalno kapitulira SLS in ali vstopi v vlado ali ne, to je ali vstopi v Uzunovićevo ali pa kakšno poznejšo, v kateri namen očitno v Beogradu skrbno oduhava politično ozračje.

Nastaja vprašanje, kakšno stališče naj zavzamemo mi slovenski radikali nasproti tej spremembi in željam SLS.

Predvsem konstatujemo, da smo mi slovenski radikali edina stranka v Sloveniji, ki vodi resno račun o vsedržavnih interesih. Vse druge stranke v Sloveniji so ali plemenske ali pokrajinske ali koterijske in vsled tega brez bodočnosti. In postavivši se na vsedržavni vidik, moramo reči, da nas spreobrnitev SLS iskreno veseli. Tudi proti temu nimamo ničesar, da SLS tudi v vladi pokaže, kaj da ume in naj radi nas samo stopi v vlado. Mi izhajamo iz stališča, da so državni in narodni interesi visoko nad abstraktnimi principi menjajočega se svetovnega naziranja itd.

Imamo pa le eno skrb: da si z ustvarjanjem vlade z večinskimi plemenskimi strankami ne zapre NRS pota med Hrvate in Slovence in da tako sama ne pade na nivô srbske plemenske stranke.

Dr. S.

Britanski Imperij v svetovni politiki.

Kočevje, dne 20. oktobra 1926.

Ko je angleška kraljica Elizabeta Devica združila po obglavljenju svoje sorodnice škotske kraljice Marije Stuart trojno kraljestvo na britanskem otočju v svojih rokah, je napravila ljudsko štetje. Isto je izkazalo dobrih tri milijone duš. Danes, dobrih tristo let po teh dogodkih, obsega britanski imperij eno četrtino celokupne kopne zemlje na našem planetu i naslednik kraljice Eliza-

bete šteje nad 450 milijonov ljudi v svojem cesarstvu, ki obsega takorekoč vse najvažnejše točke sveta in najbogatejše pokrajine naše zemlje. Vladar britanskega imperija more upravičeno reči, da v njegovem carstvu nikdar solnce ne zaide.

Kaj je v primeri s tem cesarstvom vseh delov sveta, recimo sicer respektabel velesila Nemčija s 60 milijoni ljudi, ali še celo velesila Italija s 40 milijoni prebivalcev? Isto kot skromen obrtnik nasproti fabrikantu njegove baže, kramar nasproti veletrgovcu, bajtar nasproti veleposestniku. In kje izza teh velesil so države tretjega ali četrtega reda, recimo Portugal, Bolgarija itd. Lutke v rokah igralke, figure na diplomatski šahovi deski.

To toliko bolj, ker London, srce te ogromne državne svetovne organizacije, ki daleko prekaša stari Rim in njegovo sicer vzorno državno organizacijo v okrožju Sredozemskega morja, je tudi središče finančnega sveta za celi stari svet, središče svetovne trgovine na morju in na suhem ter najmočnejša pomorska tako trgovska kot vojaška velesila. Zato je tudi v diplomatičnem svetu njena beseda odločilna; kar reče angleški zunanji minister v zboru diplomatov, o tem običajno ni debate.

Da je Anglija danes to, kar je, ima zahvaliti poleg prenosa tržišča svetovnega gospodarstva in s tem politike vsled številnih odkritij, zlasti Amerike, in iznajdb, iz Sredozemskega morja na Atlantik predvsem treznosti, discipliniranosti, delavnosti in štedljivosti svojega prebivalstva. Tudi Portugal in Španija imata srečno lego ob novem tržišču svetovnega gospodarstva, pa sta vendar ubožni in prilično brezpomembni deželi, baš glavno vsled tega, ker sposobnost prebivalstva zaostaja za sposobnostjo konkurentov. To da misliti vsem mladim samostojnim narodom, torej tudi nam.

Druga finančna, gospodarska in politična velevlast sveta so Združene Države Severne Amerike. S svojimi 120 milijoni prebivalstva so sicer številčno daleč za Anglijo, toda Unija Severnih ameriških držav je danes priznana prva finančna velemoč na svetu, ki razpolaga s silnimi finančnimi sredstvi, naravnimi in industrijskimi bogastvi in napravami. Njeno geslo je Amerika Amerikancem, kar jo pa ne ovira, da ne bi stremela proti vzhodu čez Pacifik v smeri na Kitajsko, kjer ima krepke opore v Honolulu, Havai in Filipinih kot etapah. Unija je

gospodarska in politična enota in velemoč zase, ki pa ima silno sugestivno moč in privlačnost tudi na široke mase sveta.

Živo nasprotje teh dveh finančnih, gospodarskih in političnih velesil je tretja gospodarska in politična enota, velemoč v sfingini podobi: Unija Socialističnih Sovjetskih Republik, nekdanja matuška Rusija od Baltskega in Črnega morja pa tja do Pacifika, do Kitajskega in Japonskega morja in območja. Rusija gospodarsko in finančno ni nevarna, dasi jo organizirajo priznani samostojno uveljavljeni in priznani talenti prve vrste iz realne semitske rase. Po svoji ideologiji in gospodarstvu je svet zase. Vendar je pa politično opasna za cel svet; njena ideologija komunizma in boljševizma je, dokler ima Rusijo v kleščah, iskra, ki preti vžgati ves svet, zlasti pa zrevolucionirati pokrajine svojih sosedov. A v Indiji in Kitaju sta prvi dve velesili najbolj občutljivi in ogroženi. Državljska vojska na Kitajskem n. pr. ni nič drugega kot s kitajsko krvjo in kostmi, toda z boljševiškim in anglo-amerikanskim denarjem nadaljevani boj med boljševizmom in Zapadom...

Vse ostale države sveta, vštevši tudi Francijo, pa so rezervoar, iz katerega si premočna Anglija izbira pomagače, partnerje, kompanjone ad hoc, zlasti take, ki hodijo v nadi na dobro nagrado za njo po kostanj v žerjavico. Par primerov: 1904 Japonska, da je oslabila prepotentno Rusijo, 1912 Balkan, da je ostrigel germanofilsko Turčijo, 1914 Francija in Rusija, da se je ponižalo in bistveno oslabilo trgovsko in vojaško nevarno cesarsko Nemčijo, pri čemur je Rusija v korist Anglije napravila lasten harakiri, 1921 Grška, da bi okrcala ošabno Turčijo radi mezopotamskih petrolejskih vrelcev, 1926 Italija, da bi bila na kontinentu ravnovesje in njen stražar nasproti Franciji prijaznim državam srednje Evrope itd.

Anglija ali točno Britanski Imperij ali britansko cesarstvo je danes s svojimi polsuverenimi zveznimi dominijoni v Ameriki, Aziji, Afriki in Avstraliji v zvezi s severo-ameriško krvno in gospodarsko sorodno Unijo gospodar sveta.

In te dni so se zbrali njegovi najboljši možje, to je vsi ministerski predsedniki teh angleških dežel na skupno posvetovanje za postopek v bodočnosti v srcu svoje ogromne države, v Londonu. Smernice, ki jih ugotove udeležniki te imperijske konference, tretje po vojni, glede vodstva zunanje politike imperija, bodo morali upoštevati vsi zunanji ministri vlad vseh ostalih držav sveta.

In odtod silno zanimanje za to imperijsko konferenco, ki obeta postati po svojih zaključkih svetovni dogodek prvega reda.

Povratek g. Pašića.

Posle dužeg odsudstva, provedenog delom u inostranstvu, delom na našem Primorju, vratio se g. Pašić u Beograd, oduševljeno pozdravljen od mnogobrojnih partijskih prijatelja i poštovalaca. G. Pašić je svoje odsustvo upotrebio za lečenje i odmor, i povratak njegov u Beograd vrlo je povoljan znak za stanje njegovog zdravlja, njegovog razpoloženja i njegove sposobnosti da svojim visokim iskustvom, svojim velikim znanjem i svojim dubokim patrijotizmom posluži i u ovako dubokim godinama starosti svojoj zemlji i svojoj partiji, ako to bude potrebno. U svakom slučaju obziri zdravlja u prvome redu su merodavni

za aktivnost sedanjega vodje Radikalne Stranke, i tim obzirima dužni su da se priklone čak i oni, koji bi ma iz kojeg razloga želeli eksponiranje g. Pašića za ovu ili onu stvar. U drugome redu pojavjuje se ono, što je je g. Pašić za sve vremene svoje duge političke aktivnosti pa i u poslednje vreme u još većoj meri uvek naglašavao, a to je potreba, da Radikalna Stranka ostane kompaktna, sredjena, složna i zadahuta duhom drugarstva i prijateljske i partijske solidarnosti. U mnogim prilikama broj i brojna snaga nemaju značaj, koji im se obično pripisuje, ali u slučaju Radikalne Stranke pitanje njene snage i njene uloge u velikoj ujedinjenoj Kraljevini vezano je za pitanje celine i kompaktnosti stranke. Prva briga i prvo staranje svakog radikala treba da je upravljeno na to, da se u duhu svetlih tradicija Radikalne Stranke, po njenom programu i po liniji povučenog od svih vodja, tvorača i boraca radikalnih, nastavi rad za dobro zemlje i celokupnog našeg naroda. Dolazak g. Pašića u Beograd treba da da jačeg impulza onim naporima, koji su i do sada bili upravljani na čuvanje opštih interesa i na otklanjanje svega što je pojedinačno i što može biti, možda i protiv volje interesovanih lica, štetno u svojim krajnjim posledicama.

Od izvesnog vremena uspela je protivnička štampa stalnim pronosjenjem tendencioznih vesti da napravi izvesnu zabrunu u redovima Radikalne Stranke. Uspelo se čak toliko, da se govori o grupama i u krilu stranke i da se strankini ljudi, po razpoloženju tih listova, razvrstavaju u Pašićevce ili druge neke grupe. Povoda za ovo možda su dali i po neki radikali, koji nisu dovoljno vodili računa o odjeku svojih izjava i svojih postupaka. Ali ako u Radikalnog Stranki ima svesti i razbora kod ljudi, koji su toliko godina pokazivali zdrav smisao za ulogu partije u državnom životu i za značaj radikalizma i Radikalne Stranke, ova tendencija za podvajanjem i razvrstavanjem pojedinih radikalnih prvaka neće imati većega odjeka i većeg uspeha. Radikalna Stranka je jedna velika partija, koja je uhvalila dubok koren u najširim narodnim slojevima, i ona se ne može tako lako poremetiti kako to zamišljaju naši protivnici. Nasuprot glasovima o raščičavanju odnosa u Radikalnoj Stranci, nasuprot versijama o podvajanju i delanju i cepanju stranke, mi možemo da istaknemo to, da će ovi i ovakvi glasovi ostati samo jedna prazna nada. Ako se povratak g. Pašića, koji sam po sebi ne bi imao nikakav naročiti politički značaj s obzirom na zdravstvene razloge, koji su diktovali odsustvo g. predsednika, ako se tome povratku hoće po svaku cenu da prida i neka politička i partijska izuzetna važnost, ta se važnost može sastojati samo u težnji g. Pašića i svih razumnih radikalaca, da se vaspostavi potpuna sloga u radikalnim redovima, da se svaki stavi na svoje mesto i da se stranka vodi onim putem i na oni način, kako to njen program i njeni statuti odredjuju.

Radikalna Stranka je uvek bila svesna svoje visoke uloge u čuvanju i izgradnji države, pa ona i danas, vodeći državne poslove u zajednici sa Hrvatskom Seljačkom Strankom, u prvome redu misli na krupne državne interese, koji se svakojako moraju obezbediti. Ta dva cilja: staranje o državnim i javnim interesima i održanje partijske celine, partijske tradicije in partijskog programa, to su dve stvari, koje se brez ikak-

vih teškoća mogu dovesti u sklad. To je naše uverenje i sa tim uverenjem Radikalni Klub je pomagao vladu g. Uzunovića koju smatra kao vladu i Radikalne Stranke. Pomažući vladu g. Uzunovića Radikalni Klub ni u koliko ne umanjuje svoju odanost g. Pašiću i svoje uverenje u duboka iskustva i veliki državnički dar svoga sedoga vodje, čijim primerom on želi, da svi sledbenici g. Pašića verno podju, da bi sačuvali sjajnu reputaciju Radikalne Stranke. Takva je situacija danas, po povratku g. Pašića u Beograd, i od toga stanja valja poći pri oceni pitanja o daljem razvoju naših unutrašnjih prilika.

(Iz „Samouprave“, Beograd, 21. oktobra 1926, broj 239.)

† Andrej Senekovič.

Dne 17. oktobra t. l. je zatisnil za vedno svoje oči vpokojeni gimnazijski ravnatelj in vladni svetnik, prvomestnik Ciril Metodove Družbe v Ljubljani, gospod Andrej Senekovič v 78 letu svoje starosti.

Pokojni Andrej Senekovič je pripadal tisti stari kremenito značajni, delovni in neupogljivi slovenski generaciji, ki je pravzaprav ustvarila slovenski narod in ga pripegljala srečno v novo lastno državo. Neupogljiva volja, energična smotrna in neutrudljiva delavnost za postavljeni si cilj, in pa nesebičnost, požrtvovalnost za splošen blagor in napredek, to so karakteristični znaki te generacije. Tipični njen reprezentant je bil še vedno veliko prerani umrl Andrej Senekovič. Njegova skromnost mu je branila, da bi se silil v ospredje, deloval je tiho in vztrajno v ozadju. CM šole ljubljanske plinarske in elektrarne, Dekliški licej in nepregledna vrsta slovenske inteligence, ki je izšla iz njegove šole, so garancija, da bo ime Andreja Senekoviča ostalo vedno na častnem mestu v naši narodni zgodovini.

Naj mu bo ljubljena slovenska gruda lahka!

Iz NRS.

G. Nikola Pašić, šef NRS, se je iz dalmatinskega Primorja dne 19. t. m. vrnil zopet v Beograd. Pri pozdravu radikalov v Zagrebu je poudaril, da se ga pri rešitvi zadnje krize niti prašalo ni. To je razlagati seveda le z boleznijo in oddaljenostjo osivelega našega vodje. Gospod Pašić je izjavil ob svojem povratku v Beograd, kjer so ga njegovi ožji čestilci burno pozdravili na kolodvoru in spremili na dom, da je treba predvsem čuvati jedinstvo stranke in postaviti vsakega na svoje mesto. To seveda je razumeti v okvirju strankinih statotov in osebnih zmožnosti. Tudi je g. Pašić izjavil, da stavlja svoje izkušnje stranki za gornje cilje na razpolago. — V ostalem pa opozarjamo naše čitatelje na gornji članek. „Povratek g. Pašića“, ki ga doslovno prinašamo iz beograjske „Samouprave“, službenega glasila NRS. Kdor ga prvič dobro ne razume, naj pa prečita ponovno. „Jutru“ in „Slovincu“, ki o njem seveda molčita, ga priporočamo v ponatis.

Kralju podano ostavko vlade je po tajnem protokolu, ki ga je podpisal gospod Radič z obvezo, da se ga bosta on in stranka strogo držala v bodoče, gospod ministerski predsednik Nikola Uzunovič zopet preklal, ker so z obveznostmi, ki jih je prevzel protokolarčno gospod Radič kot šef HSS, odpadli vzroki. Ker kralj demisije sploh še sprejel ni, do krize ni moglo priti.

Predsedništvo in tajništvo parlamenta, ki se je volilo po ustavi in skupščinskem poslovniku dne 20. t. m., je ostalo staro. Tudi vlada ostane predvidoma še dolgo na krmilu, da reši nujne zakonodajne in gospodarske posle, ako je ne pokoplje nepreračunljivi vladni družabnik gospod Radič. V tem slučaju je računati na homogeno radikalno volilno vlado pod gospodom Nikolo Uzunovičem. Vse druge kombinacije so le pobožne želje iz vlade odsotnih.

Predsednik Okrožnega odbora NRS k volilno okrožje Ljubljana-Novomesto (dežela) še vedno ni sklical seje Okrožnega odbora, dasi bo kmalu že dve leti minulo, odkar se je zadnja vršila. Vzpričo take nedelavnosti, da ne rečemo zanikrnosti predsedstva izginjujejo v tem okrožju ena radikalna organizacija za drugo. Po krivdi predsedstva Okrožnega odbora smo na tem, da radikalna misel v tem okrožju zaspi. Zabeležiti je rapidno nazadovanje. Ako kdo v Beogradu kaj drugega trdi, govori vedoma neresnico. To pa ne ugotovljamo zato, da bi morda koga osebno dražili, ampak iz namena, da bi se predsedstvo zganilo k statutarnemu delu. Kdor ne mara ali ni sposoben za predsedstveno delo, naj se ne podi za takimi mesti. Čast ni nič, delo je vse. Torej gospodine Niko — ali bo kaj, ali ne bo še nadalje nič? Ali naj popolnoma zaspimo?

Zveza ljubljanskih in mariborskih radikalov s klerikalci že rodi svoje sadove. Ta zveza je bil le stolček, ki so ga slovenski radikali pristavili klerikalnim poslancem, da lažje zlezejo v ministerske fotelje. In ko bodo gospodje klerikalci v ministerskih in velikožupanskih foteljih, bodo slovenski radikali stali ponižno pred vratmi, premišljevaše, če naj pritisnejo za kljuko in poprosijo vladajočo gospodo za to in ono. Sovladje radikalov in klerikalcev v Beogradu je le logični zaključek zveze, ki so jo v Sloveniji započeli ljubljanski in mariborski radikali. Ako slovenski radikali doma v Sloveniji z dejanjem pokažejo, kot je bilo to ob volitvah v Trgovsko in Obrtno zbornico, da so njih interesi s klerikalci skupni, nimajo beograjski radikali nobenega povoda, da ne bi storili isto, ker klerikalci njih ne žulijo in ne ogrožajo. Klerikalci so nekatere slovenske radikale dobro speljali na led, da so dobili legitimacijo za beograjsko vlado. Točno po receptu: Kdor zaničuje se sam . . .

Spomenik Svet. Miletića, odličnemu prvoboritelju in duševnemu ter političnemu vodji vojvodinskih Srbov, prvemu vojvodinskemu radikalnu, so ob stoletnici njegovega rojstva odkrili te dni v Vršču, kjer je tudi umrl. Slavnosti se je udeležil tudi njegov sin, minister narodnega zdravja g. Dr. Slavko Miletić.

Radikalni poslanski klub je soglasno sklenil, da naj stari člani finančnega odbora ostanejo še nadalje, to je tudi v novo-

voljenemu odboru. Beograjska „Politika“, ki ve največ povedati o strujah v radikalni stranki in klubu, piše pri tej priliki, da je ta soglasnost vse politične kroge izvanredno iznenadila. Taka „iznanadenja“ bodo nasprotniki NRS še večkrat doživeli, ker svoboda izražanja še ni nedisciplinarna.

Tedenske vesti.

Osebne vesti. Za veterinarja pri okrajnem glavarstvu Kočevje s činom od 10. februarja 1924 dalje je imenovan gospod Franjo Goljar, preje vet. pripravnik v Kočevju, odkoder je bil pred par meseci premesčen kot ministerijalni tajnik v Beograd. Na referentsko mesto pri srezkem poglavarstvu Kočevje je bil med tem imenovan bivši deželni živinozdravnik gospod Joško Brtoncelj iz Ribnice, ki je novo mesto že nastopil.

Umrj je 9. t. m. v Fari pri Kočevju ugledni trgovec in posestnik gospod Anton Bauer. Zapušča vdovo in več nepreskrbljenih otrok, večinoma študentov in šolarjev. Bil je mož poštenjak, skromen in delaven kot mravlja, ter nad vse dober oče. Naj bo zemljica lahka, težko prizadeti rodbini pa tudi naše sožalje.

† **Ivan Kajfež.** Smrt ne izbira. Posebno letos se zdi, da neusmiljeno kosi po najboljših vrstah. In v teh je brez dvoma stal mlad mož ugledne A. Kajfeževe veletrgovske rodbine iz Kočevja. Mlad po letih, — štel jih je komaj dvajset — je razvijal take finančne, tehnične in gospodarske talente, da se je upravičeno pričakovalo od njegove izredne realne nadarjenosti tudi nekaj izrednega. In kar je redko: izvanrednim vrlinam duha so držale najlepše ravnotežje nič manjše vrline srca. Kdo ni poznal Ivanovega zlatega srca? Številno delavstvo A. Kajfeževih podjetij ga je naravnost oboževalo, oče in bratje so z vsem srcem viseli na njem, sorodstvo ga je takorekoč nosilo na rokah — on sam se je pa vedno nežno smehljaj v svoji skromnosti in ljubeznjivo in če le mogoče neopazno pomagal vsakemu, kjerkoli je mogel, ali pa ga razveselil vsaj z lepo besedo. In njegov blagi humor! Toda tudi po njem je stegnila roke koščena žena — težko se je poslovil od življenja, ko bi bil tako rad živel. Ni mogel verjeti, da res prihaja konec — ko je pa opazil vse objokane obraze okoli sebe, ne izuzevši popolnoma tujega zdravnika strokovnjaka, je uvidel, da mu ni pomoči. „Vse sem imel rad in vse pozdravljam, — ako sem koga razžalil, naj mi odpusti — dajte poljubov, poljubov, to me osvežuje, še, še, . . . poljubov . . . luči, luči . . . papa, k moji mami v grobnico . . . k mami . . . z Bogom z Bogom, mamica . . .“ In ugasnilo je mlado nadežno življenje doli ob zasluženi naši Adriji v Opatiji . . . In dne 14. oktobra se mu je spolnila želja; belo oblečene deklice in mladi dijaki so ga položili na levo stran

mamici ob bok v Kočevju ob silni udeležbi ljudstva, zlasti delavstva . . . Spavaj sladko, anima candida!

Šolstvo v narodno mešanem kočevskem okraju ne kaže nezanimive slike. Na sedežih važnih središč, zlasti župnih in občinskih uradov, so v splošnem šolski upravitelji Nemci, Slovenci so jim pa podrejeni, ako so jim sploh prideleni. Slovenski učitelji dobivajo v splošnem podrejena mesta, kot Ferdreng, Štalcarje, Ovčjak itd., Nemci pa važna po vodilnih vaseh, na pr. Stari log, Stara cerkev, Mozelj, Borovec, Kočevska Reka, Gotenica, Stari breg itd. Ker so tudi župniki hudi Nemci, je jasno, da v najboljčutljivejših točkah narodno mešanega okraja, in to v bližini italijanske državne meje, vzgajajo našo bodočo vodilno generacijo Nemci. Da pa bivši Šudmarkovci in Šulferajnari vzgajajo našo deco v čistem državnem nacionalnem in slovanskem duhu, o tem seveda ne more biti dvoma. Prva zasluga na tem položaju gre klerikalnemu poslancu dolnjevaškemu fajmoštru Škulju, ki v upanju na nemške kroglice za vsakega nemškega učitelja ali učiteljico posebej v Ljubljani in Beogradu z najnedolžnejšimi utemeljitvami privatnega značaja kljuko pritiska v cilju, da jih spravi v narodno mešano ozemlje, kamor jih vleče srce. Ako je tak položaj v teh izpostavljenih krajih prav najvišjim čuvarjem državnih interesov, pa naj bo tudi nam, le posledice naj si odgovorni faktorji sami pripišejo.

Čudno aprilsko vreme smo imeli te dni v Kočevju. Vihar z grmenjem in treskanjem se je ob silnem nalivu izmenjeval tekom par minut z najlepšim toplim solncem, nakar se je nenadoma nebo potemnilo, izza voglov je zažvižgal silen vihar in zopet je prišel naliv, za njim pa zopet solnce. Nekaj dni preje je pa padla prva, izvanredna ostra slana. Vso to vremensko prismodarijo je pa zaključil od nedelje na pondeljek, to je od 24/25. oktobra, prvi sneg, ki je pobelil hribe in doline od Kostela do Velikih Lašč. V Ljubljani je pa isti čas zavladovalo toplo južno podnebje. Pri teh nalivih se je izvrstno izkazala spopolnjena mestna kanalizacija v spodnjem delu mesta. Deli ceste, ki so jih prejšnja leta brez spopolnitve morali konji pasirati do trebuha v vodi, so bili popolnoma brez vsake poplave. Rinža je sicer narastla v mogočno jezero pod mestom, izlivši se preko nižje ležečih livad, vendar so požiralniki polagoma le storili svojo dolžnost. Promet pa ni bil nikjer oviran.

Patrijarh srpske pravoslavne cerkve N. S. patrijarh Dimitrije praznuje 2. novembra t. l. svojo osemdesetletnico. Po vzgledu starih srpskih patrijarhov si bo postavil spomenik v posebni zadužbini, ki bo baje impozantna cerkev v staro-srbskem slogu.

Madžarska sondira teren za pomirjenje s kraljevino SHS in sklenitev trgovskih in drugih meddržavnih pogodb. Isto pot hoče

Glavnica . . . 3,000.000 Din
Rezerve proti . . . 700.000 „
Stanje vlog ca 20,000.000 „

Brzovjavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko. Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Obrestovanje vlog do dneva pologa do dneva dviga:

brez odpovedi 5%
na 1 mesečno odpoved 6%
na 3 mesečno odpoved 7%
na 6 mesečno odpoved 8%

Rentni in invalidski davek plača banka sama.

Uradne ure: od 1/29. do 12. predpol. in od 3. do 5. ure popoldne.

po izjavah njenega zunanega ministra iti Bolgarska.

Nekateri finančniki iz 15 držav Evrope in Amerike so izdali gospodarsko-carinski oklic, ki so ga priobčili v časopisu in v katerem se izrekajo za odpravo carinskih mej zlasti v Srednji in Jugovzhodni Evropi ter za prosto trgovino. Prosta trgovina v teh predelih Evrope bi za prizadete mlade države pomenila odricanje lastni industriji, torej gospodarsko odvisnost od starih držav, katerih gospodarske kolonije bi s tem nove države postale za definitivno. Zlasti nemško časopisje je za to idejo navdušeno. Verjetno; ker nemška stara industrija bi v tem hipu imela isti trg kot če bi bila vojaško ona v svetovni vojni zmagovalka. Ta oklic je nova oblika Panevrope in Društvu narodnih manjšin podoben bratec. Zato bo zaenkrat težko kaj kruha iz te moke.

Vloge mestne hranilnice kočevske so od 1. januarja do 30. junija 1926 narasle od 19,817.539 na 20,963.930-90 Din. Od leta 1923 so narasle vloge za 4-5 milj. Din. — Posojila na hipoteke po 8%, na menice 10%. Za varnost vlog garantuje poleg ostalega Mestna premoženjska uprava in občina.

Izdaja za konzorcij in urejuje Pavle Homan, Kočevje.
Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Kravo mlekarico

ne nad 6 let staro, kupi Dijaški Dom, Kočevje.

Stanovanje

iz štirih sob, krasna solnčna lega, celo nadstropje, z vrtom in zeljnikom, izven zaključenih mestnih hiš, toda še v mestnem pomeriju Kočevje,

zamenjam

s stanovanjem v mestu. Ponudbe pod „Zamena“ na upravnishstvo.

Iz mestnega gozda tik mesta Kočevje

se proda na panju 250 smrekovih debel od 35 cm dalje ter 68 debel bukev od 40 cm debeline, najboljšemu ponudniku. Pojasnila odvetniška pisarna Dr. Sajovic, Kočevje.

Anton Bizjak, čevljarska delavnica Borovnica

izdeluje in oddaja svoje čevljarske izdelke zlast možko trpežno obutev najceneje.

Kavarna Zurl-Schleimer

se priporoča

p. n. prebivalstvu iz mesta in okolice.

3-1 Prvovrstna postrežba.

P. t. potnikom in posetnikom Kočevja ter oenj. meščanstvu se priporoča

HOTEL „TRST“, Kočevje

Prvovrstna kuhinja. Najboljša vina.
Sobe za tujce. — Avtogaraža.

J. Klemenčič
hotelir.

Naše najdražje, naš nepozabni preljubljeni sin, oziroma brat, vnuk in nečak, gospod

Ivan Kajfež

je v cvetu svojih dvajsetih let, ob sinji Adriji v Opatiji, kamor si je šel iskat preljubljenega zdravja, po dolgem bolehanju Bogu udano izročil zlato svojo dušo Vsemogočnemu ter odhitel k ljubi svoji mami v večnost.

Blagi pokojnik se je prepeljal v Kočevje, odkoder se je vršil dne 14. oktobra 1926 ob pol 17. uri iz hiše žalosti št. 235 pogreb in položitev k večnemu počitku v lastni rodbinski grobnici na mestnem pokopališču v Kočevju.

Svete maše zadušnice se bodo brale v farnih cerkvah v Kočevju, Banjaloki, Opatiji in Ljubljani.

Čast spominu blage plemenite duše!

Kočevje, dne 11. oktobra 1926.

Anton Kajfež, oče.

Anton, Milan, Srečko, bratje, ter ostali žalujoči sorodniki.

ZOBNI ATELJE

BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrde Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

===== CENE IN DELO BREZ KONKURENCE! =====

Pozor!

Poljedelci in obrtniki!

Pozor!

Brezkonkurenčno si nabavite Vaše potrebščine, kakor: železo, pločevino, žičnike, žico, štedilnike, razno kovaško, ključavničarsko, mizarstvo in drugo obrtniško ter poljedelsko orodje, barve, razne lake, bencin, olje, firnež itd. Poljedelski stroji, razni plugi, brane, slamo-reznice, mlatilnice, čistilnice pri stari na novo urejeni tvrdki

Fr. Göderer nasl. FR. HUBER, Kočevje.

Zaloga najboljšega cementa in drugih stavbenih potrebščin.

Zaloga smodnika in vseh drugih lovskih potrebščin.

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.
Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokoncerti. — Nizke cene.

===== STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV. =====

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejmih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000.—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%.
Obrestna mera za hipoteke 8%.
Obrestna mera za menice 12%.